

Deșteaptă-te, române!

Andrei Mureșanu

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soartă,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

CUPRINS

Competențele generale și competențele specifice	5
Ghid de utilizare a manualului	6
Recapitulare clasa a VI-a	8
Capitolul I. LUMEA LA SFÂRȘITUL SECOLULUI AL XIX-LEA ȘI ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XX-LEA	9
Marile alianțe politico-militare în lume	10
Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturile de luptă	14
<i>Studiu de caz: Revoluția industrială și războiul. Noul armament și victimele lui</i>	18
<i>Studiu de caz: Viața în tranșee și frontul de acasă</i>	20
Proiectul	21
<i>Studiu de caz: România și Primul Război Mondial</i>	22
Tratatele de pace. Noua hartă a Europei	24
RECAPITULARE	28
(AUTO)EVALUARE	30
Capitolul II. PERIOADA INTERBELICĂ: O LUME ÎN SCHIMBARE	31
Viața cotidiană: organizarea orașelor, lumea rurală, invențiile și viața casnică, divertismentul, sănătatea oamenilor, cultura	32
<i>Studiu de caz: Femeia în viața publică</i>	36
Investigația	37
<i>Studiu de caz: Cinematograful – artă și industrie</i>	38
<i>Studiu de caz: Crize economice</i>	39
Cetățean și stat în democrație și în totalitarism	40
<i>Studiu de caz: Un model democratic – S.U.A.</i>	43
<i>Studiu de caz: Comunismul. Nazismul</i>	44
RECAPITULARE	46
(AUTO)EVALUARE	48
Capitolul III. LUMEA ÎN RĂZBOI	49
Relațiile internaționale. Agresiunea statelor totalitare	50
Al Doilea Război Mondial: alianțe militare și fronturile de luptă (1939-1945), România și Al Doilea Război Mondial, Conferința de pace	54
<i>Studiu de caz: Noile mijloace de distrugere în masă</i>	59
<i>Studiu de caz: Viața pe front și în frontul de acasă</i>	60
Dezbaterea	61
<i>Studiu de caz: Holocaustul</i>	62
RECAPITULARE	64
(AUTO)EVALUARE	66
Capitolul IV. LUMEA POSTBELICĂ	67
Reconstrucție și modele ale dezvoltării economice. Viața cotidiană – de la dramele războiului la prosperitate	68
Jocul de rol	71
<i>Studiu de caz: Declarația Universală a Drepturilor Omului</i>	72
<i>Studiu de caz: Protestul tinerei generații</i>	73
Democrație versus comunism – modelele de organizare a statelor. Războiul Rece (1945-1991) ...	74
Uniunea Europeană: principii de organizare și funcționare	78
Lumea contemporană: o lume multipolară – globalizarea; noua diversitate culturală și revoluția informațională	82
<i>Studiu de caz: Noile forme de divertisment – jocurile și tehnologia. Consecințe</i>	86
<i>Studiu de caz: Terorismul</i>	87
<i>Studiu de caz: Migrații în lumea contemporană</i>	88
RECAPITULARE	89
(AUTO)EVALUARE	91
RECAPITULARE FINALĂ	92
(AUTO)EVALUARE FINALĂ	94
PORTOFOLIUL MEU	95
PROIECT PENTRU PROTEJAREA VALORILOR DIN COMUNITATE	96

COMPETENȚELE GENERALE ȘI COMPETENȚELE SPECIFICE

1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu

- 1.1. Utilizarea coordonatelor de timp și spațiu în prezentarea faptelor și proceselor istorice
- 1.2. Compararea faptelor/proceselor istorice din perspectivă temporală și spațială

2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice

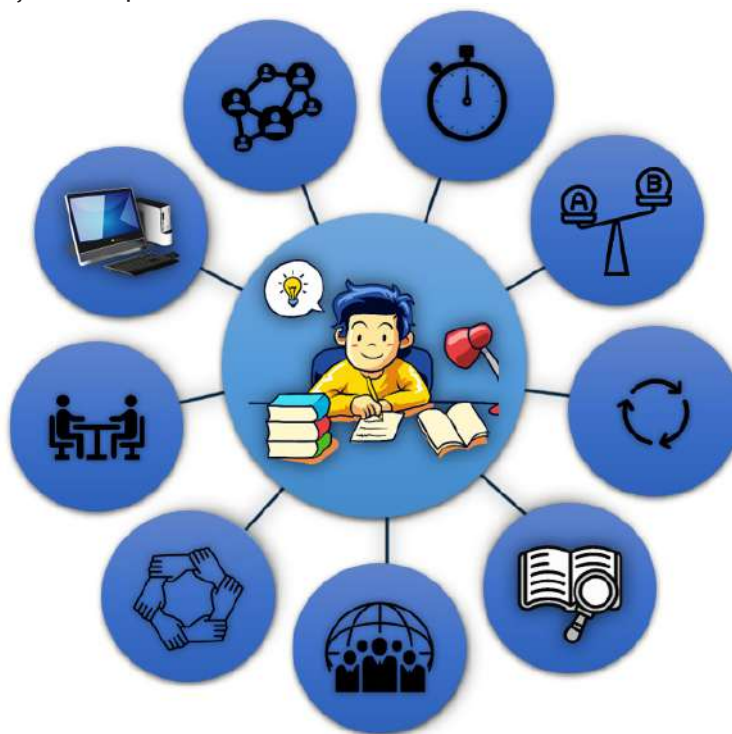
- 2.1. Folosirea surselor istorice în vederea descoperirii elementelor de continuitate și schimbare în procesele istorice
- 2.2. Explorarea surselor istorice prin utilizarea instrumentelor specifice gândirii critice

3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale

- 3.1. Determinarea relațiilor dintre personalitățile și grupurile umane în desfășurarea faptelor istorice
- 3.2. Prezentarea unor elemente de continuitate și schimbare în evoluția sistemului de valori

4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare învățării permanente

- 4.1. Realizarea unor proiecte individuale sau de grup prin utilizarea resurselor multimedia
- 4.2. Aplicarea unor tehnici de muncă intelectuală care valorizează cooperarea, disciplina și perseverența
- 4.3. Folosirea perspectivelor multiple și a capacităților de analiză critică pentru luarea deciziilor pe bază de argumente și dovezi pertinente

GHID DE UTILIZARE A MANUALULUI

Manualul cuprinde:

- varianta tipărită
- varianta digitală

Structura manualului tipărit:

Simboluri folosite la varianta digitală: „Privește” „Vizionează” „Exersează” „Ascultă”

Imagine reprezentativă cu privire la conținutul lecției

Citat: cuvinte inspirate, aparținând unor personalități, care invită la reflecție asupra conținutului lecției

Repere cronologice: datele istorice semnificative din conținutul prezentat în lecție, pentru o mai facilă încadrare în timp a evenimentelor respective

Atentatul de la Sarajevo, ilustrat de publicatia milaneza Domenica del Corriere

PRIMUL RĂZBOI MONDIAL. EVOLUȚIA ALIANȚELOR. FRONTURILE DE LUPȚĂ

„O crimă imensă e îndeobște războiul (...)”
(Liviu Rebreanu, *Pădurea spânzuraților*)

Începutul războiului. Competiția pentru împărțirea lumii în sfere de influență, cucerirea de noi piețe de desfacere și obținerea de noi colonii, precum și formarea celor două mari alianțe politico-militare au tensionat relațiile dintre marile puteri europene, pregătind terenul pentru declanșarea unui război între acestea. Pretextul declanșării Primului Război Mondial l-a reprezentat atentatul de la Sarajevo, din 15/28 iunie 1914, în urma căruia moștenitorul tronului Austro-Ungariei, arhiducele Franz Ferdinand și soția sa au fost asasiinați de către membrii unei organizații naționaliste sârbe. Austro-Ungaria a înaintat un ultimatum Serbiei, care în cea mai mare parte a fost de acord să-l accepte, dar pe 15/28 iulie 1914, Austro-Ungaria, încurajată de Germania, a declarat război Serbiei.

Evoluția alianțelor. Războiul s-a extins rapid, devenind european prin intrarea în acțiune a statelor membre ale celor două alianțe. De partea Serbiei, au intrat în război Rusia, care se considera „protectoarea” popoarelor slave din Balcani, apoi Franța și Marea Britanie. De partea Austro-Ungariei, a intrat în război Germania, iar Italia și România și-au proclamat neutralitatea. Războiul a devenit mondial prin folosirea de către metropole a resurselor umane, materiale și financiare ale coloniilor și prin intrarea Japoniei de partea Antantei, în august 1914, pentru a-și extinde sfera de influență în China și Pacific. De partea Austro-Ungariei și Germaniei au mai intrat în război Imperiul Otoman, în noiembrie 1914 și Bulgaria, în octombrie 1915. De partea Antantei au intrat Italia, în 1915, România și Portugalia, în 1916, Grecia și S.U.A., în 1917. Și-au păstrat **neutralitatea** până la sfârșitul războiului Danemarca, Suedia, Norvegia, Elveția, Olanda și Spania.

Fronturile de luptă. Războiul s-a desfășurat pe două fronturi principale și pe mai multe fronturi secundare. Cele două fronturi principale au fost: frontul de vest, pe teritoriul Franței și al Belgiei, unde au luptat armatele franceze și engleze împotriva celor germane și frontul de est, pe teritoriul Prusiei, Galiției și Rusiei, unde armata rusă a luptat împotriva armatelor germane și austro-ungare. Fronturi secundare au fost în Europa (în Italia, în Serbia, în România), în Africa, în Asia și în Oceanul Pacific.

Anul 1914. Planul strategic german urmărea ca, printr-o ofensivă generală și rapidă, să scoată Franța din luptă, înainte ca Rusia să-și mobilizeze

armata. Planul strategic francez prevedea apărarea împotriva unui atac german dinspre Rin și apoi declanșarea unei ofensive generale. Pe frontul de vest, germanii au atacat Franța prin Belgia, încalcând neutralitatea acesteia. Ofensiva germană a fost oprită la Marna, în septembrie 1914, de către trupele anglo-franceze. Pe frontul de est, rușii au atacat în Prusia Orientală, dar au fost înfrânți în august și septembrie 1914, la Tannenberg și Lacurile Mazurieni. Pe frontul din Balcani, armata sârbă a rezistat în fața trupelor austro-ungare, dar, în noiembrie 1914, de partea Triplei Alianțe a intrat în război și Imperiul Otoman. La sfârșitul anului 1914, pe toate fronturile situația s-a stabilizat, războiul de mișcare fiind înlocuit cu unul de poziții.

Anul 1915. Pe frontul de vest, războiul a devenit unul de uzură. Statele implicate în război au folosit toate resursele economice pentru aprovizionarea armatelor cu mijloacele de luptă necesare. În acest scop, industria a fost orientată către producția materialelor necesare pentru război. A fost un **război total**, de o duritate nemaiîntâlnită. Războiul a mobilizat întreaga populație din spatele frontului, fiind folosite femeile și copiii, care au lucrat în industrie, transporturi, agricultură, servicii sanitare. Pe frontul de est, germanii au provocat mari pierderi rușilor, fără însă ca armata rusă să fie zdrobită. În aprilie 1915, trupele franceze și engleze au luptat împotriva armatei otomane, încercând să obțină controlul asupra strămtorilor Bosfor și Dardanele. Bulgaria a intrat în război de partea Puterilor Centrale, iar Italia de partea Antantei. Serbia a fost ocupată, iar trupe anglo-franceze au debarcat la Salonic.

Anul 1916. Luptele cele mai puternice s-au dat pe frontul de vest, la Verdun, unde trupele franceze au rezistat ofensivei germane, cu pierderi foarte mari de ambele părți. Armatele engleze și franceze au declanșat ofensiva de pe râul Somme, în care s-au înregistrat sute de mii de morți. Pe frontul de est, după succese importante, ofensiva rusească a fost oprită, cu numeroase pierderi de vieți omenești. În august 1916, România a intrat în război alături de Antanta. După unele succese obținute în Transilvania, la sfârșitul anului 1916, armata română a fost înfrântă, iar două treimi din teritoriul țării, inclusiv capitala au intrat sub ocupația trupelor Puterilor Centrale.

Anul 1917. Pe frontul de est, Rusia a fost marcată de cele două revoluții, cea din februarie, care a dus la abdicarea țarului Nicolae al II-lea și cea din octombrie, care a dus la preluarea puterii politice de către bolșevici. Ca urmare, Rusia a ieșit din război, încheind armistițiul și apoi pacea separată cu Puterile Centrale.

În aprilie 1917, S.U.A. a ieșit din starea de neutralitate și a intrat în război alături de Antanta, ca urmare a războiului submarin declanșat de Germania împotriva navelor britanice. Cele mai importante lupte din 1917 s-au dat la Mărășți, Mărășești și Oltuz, unde trupele germane și austro-ungare au fost înfrânte de către România.

REPERE CRONOLOGICE

Iulie 1914 – Austro-Ungaria declară război Serbiei
Septembrie 1914 – Prima bătălie de la Marna
Aprilie 1915 – Bătălia de la Gallipoli
August 1916 – Intrarea României în război
Aprilie 1917 – Intrarea S.U.A. în război

ARC PESTE TIMP

În timpul Primului Război Mondial s-a înregistrat progrese semnificative în domeniul medicinei, spre exemplu în chirurgia plastică.

Pionier în acest domeniu a fost medicul Harold Gillies, născut în Noua Zeelandă (foto). El este considerat înteleptul chirurgiei plastice și reparatori. Primele încercări de reconstrucție facială îi aparțin.

Astăzi, chirurgia plastică este un domeniu cheie al medicinei militare, care progresează rapid cu ajutorul inovațiilor tehnologice. În Statele Unite ale Americii, medicina civilă a preluat tehnici dezvoltate inițial de medicina militară, ca urmare a traumeilor fizice suferite de soldați pe front.

DICTIONAR
Neutralitate: situația politică în care se găsește un stat care nu se amestecă în războiul dintre alte state
Război total: formă de luptă în care forțele beligerante folosesc toate mijloacele pentru obținerea victoriei
Armistițiu: acord între forțele beligerante prin care se prevede încetarea temporară a luptelor

Dicționar: explicarea termenilor istorici și a principalelor concepte utilizate în lecție

Lecțiile sunt structurate astfel încât să fie cât mai accesibile elevilor și să cuprindă informații relevante cu privire la tema abordată. În acest fel, elevilor li se asigură un bagaj solid de cunoștințe.

Arc peste timp: selectarea unei secvențe istorice, la fiecare lecție, care își găsește un corespondent în lumea de astăzi, pentru a întări convingerea că, prin cunoașterea trecutului, putem înțelege mai bine prezentul

Resursele digitale ale manualului sunt importante în procesul de predare-învățare-evaluare, atât pentru profesori, cât și pentru elevi. Ele conferă acces la resurse multimedia diverse și metode interactive, pentru o înțelegere profundă a noțiunilor, faptelor și evenimentelor istorice. Manualul digital este un ajutor real în transmiterea și asimilarea cunoștințelor, permițând profesorilor și elevilor abordarea interactivă a programei școlare și dezvoltarea abilităților de gândire critică în mod captivant.

Elevii accesează cu ușurință conținutul digital care, prin videoclipuri, imagini statice și exerciții interactive, oferă o experiență de învățare mult mai dinamică și atractivă. Calitățile manualului clasic sunt potențate prin asocierea resurselor educaționale digitale oferite de tehnologia actuală.

Descoperim: prezentarea unui fapt, eveniment, fenomen istoric alături de un exercițiu care să ajute la o mai bună înțelegere și la achiziția de competențe prin intermediul conținuturilor descrise

Activități de învățare: exerciții diversificate, a căror rezolvare ajută la aprofundarea conținutului lecției

Portofoliul meu: o sarcină de lucru constructivă și atractivă în același timp, prin care elevii vor crea o serie de materiale și care va putea fi evaluată pe parcursul anului școlar

DESCOPERIM

Una dintre cele mai grave probleme la nivel mondial în lumea contemporană este reprezentată de schimbările climatice și amenințările poluării pentru mediul înconjurător.

Identificați cele mai importante cauze ale poluării în zilele noastre și, prin documentare suplimentară, numiți o reuniune importantă la nivel mondial care a avut drept scop conștientizarea acestor pericole și concluziile acestora.

Satelii GPS sunt esențiali pentru tehnologia actuală a comunicațiilor

EXERCĂM

Pornind de la informațiile oferite de lecție, imaginați-vă că sunteți președintele unei corporații multinaționale. Explicați criteriile pe care le-ați alege pentru a deschide o nouă filială a corporației într-un anumit stat de pe glob.

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Citiți textul de mai jos și răspundeți cerințelor:

„Dacă am întreba un obșnuit de pe străzile din Londra, New York, Bangkok, sau Rio de Janeiro cu privire la esența fenomenului globalizării, răspunsul ar cuprinde, probabil, o referire la formele de interdependență politică și economică, susținute de noile tehnologii precum computer, internet, telefoane inteligente, camere digitale, televiziune HD, sateliți GPS și așa mai departe. Totuși, tehnologia oferă doar o explicație parțială cu privire la existența formelor contemporane ale globalizării.”

(Manfred Steger, *Globalization. A Very Short Introduction*)

- Transcrieți din text două forme ale noilor tehnologii.
- Precizați, pe baza textului, dacă explicațiile oferite de cetățenii obișnuiți ar putea descrie în întregime fenomenul globalizării.
- Numiți și alte aspecte cunoscute ale globalizării, din perspectivă politică, socială, culturală etc.
- Descrieți cele mai importante consecințe ale fenomenului globalizării.

2. Citiți textul de mai jos și răspundeți cerințelor:

„Pentru început, se poate vorbi despre globalizare în termeni pur tehnologici, cu mențiunea că noua tehnologie a comunicării și revoluția informatică sunt însă inovații care, bineînțeles, nu rămân numai la nivelul comunicării în sens strict, ci au de asemenea un impact asupra producției și organizării industriale, respectiv asupra desfacerii bunurilor. (...)”

Standardizarea culturii mondiale, însemnând că formele locale populare sau tradiționale sunt eliminate sau reduse la tăcere pentru a face drum televiziunii, muzicii, mâncărilor, hainelor și filmelor americane, a fost văzută de mulți ca reprezentând înșuși elementul central al globalizării.”

(Fredric Jameson, *Globalizarea și strategiile politice*)

- Numiți, pe baza textului, o consecință a revoluției informatic.
- Explicați, pe baza textului, semnificația expresiei *standardizarea culturii mondiale*.
- Precizați, pe baza textului, care este considerat a fi *elementul central* al globalizării.

3. Pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos, notați dacă este adevărată sau falsă. Aduceți de fiecare dată argumente în sprijinul opiniei exprimate. Apoi comparați cu răspunsurile colegilor și ascultați argumentele aduse de ei în fiecare caz.

- În lumea contemporană nu contează cât de departe ne situăm unii față de alții din punct de vedere geografic, economic sau cultural.*
- Din punct de vedere economic, prin intermediul corporațiilor multinaționale, statele au numai beneficii.*
- Oricine poate interacționa cu persoane de pe alte continente prin intermediul jocurilor pe calculator.*

IV. În spațiul virtual al internetului ne aflăm în siguranță.

V. Informațiile de pe internet au devenit indispensabile.

4. Pe grupe de lucru, definiți „social media” și oferiți exemple cât mai diversificate. Ce simboluri recunoașteți în imaginea de mai jos? Comparați rezultatul obținut cu cele ale celorlalte grupe de elevi.

5. Lucrând în grupe de 3-4 elevi, alegeți o prezentare multimedia, pe care să o prezentați la o conferință pe tema globalizării. Argumentați, în cuprinsul prezentării, prin imagini, videoclipuri și mesaje sugestive, fie susținerea, fie opoziția voastră cu privire la fenomenul globalizării.

6. Citiți textul de mai jos și răspundeți cerințelor:

„Datonați faptului că favorizează dezvoltarea, tehnologiile informației și comunicării pot contribui la crearea de noi și mai bune locuri de muncă, determinând creșterea prosperității. Guvernele europene doresc ca toți să poată profita de aceste avantaje, nu doar o minoritate de privilegiați. Noua societate bazată pe cunoaștere trebuie să fie deschisă tuturor. Din acest punct de vedere, internetul oferă posibilități nelimitate: oricine este capabil să utilizeze un calculator personal poate participa la viața societății printr-un simplu click (...). Internetul poate transforma lumea într-un sat planetar, dar Uniunea Europeană dorește ca, în acest sat, fiecare cultură și fiecare limbă să-și păstreze locul cuvenit.”

(Uniunea Europeană și societatea informațională. Spre o Europă a cunoașterii, document al U.E.)

- Enumerați cel puțin patru avantaje ale comunicării prin internet, care sunt prezentate în textul dat.
- Realizați o scurtă prezentare în care să explicați esența expresiei *Internetul poate transforma lumea într-un sat planetar*.
- Argumentați afirmația potrivit căreia internetul este un mijloc al globalizării.
- Utilizând cunoștințele dobândite în lecție, explicați înțelesul noțiunii *globalizare*.

PORTOFOLIUL MEU

Pornind de la textul lecției, elaborați un afiș pro sau contra fenomenului globalizării, pe care să existe:

- ✓ slogane pro sau contra acestui fenomen;
- ✓ exemple pozitive sau negative pe care vă sprijiniți pozitiv;
- ✓ alternative pe care le propuneți, în cazul în care sunteți contra globalizării, respectiv noi perspective ale fenomenului, în cazul în care îl susțineți.

ISTORIA ALTTEL

Bill Gates

Este unul dintre cei mai bogați oameni din lume și, în același timp, un cunoscut filantrop.

În 1975, Bill Gates a renunțat la facultate (urma cursurile prestigioase universități de la Harvard) pentru a se dedica în întregime companiei sale, Microsoft. Nu a regretat alegerea făcută, ai compania sa este astăzi una dintre cele mai mari gigant economice din lume.

Exersăm: propunerea unui exercițiu, pe baza unui element din conținutul lecției, care stimulează creativitatea și gândirea critică a elevilor, încurajându-i să-și exprime punctele de vedere argumentate

De asemenea, lecțiile de recapitulare și evaluare sunt deosebit de utile, întrucât prin intermediul elementelor diversificate pe care le conțin, elevii reiau conținuturile parcurse, își consolidează cunoștințele dobândite și își exersează competențele achiziționate.

Istoria altfel: fapte, evenimente, personalități ale trecutului privite dintr-o altă perspectivă

RECAPITULARE CLASA A VI-A

Corabie din timpul expedițiilor europene

1. Priviți imaginea alăturată și precizați progresele realizate în navigație, apoi completați pe caiet un tabel, după modelul de mai jos, cu evenimentele secolelor al XV-lea – al XVI-lea:

Explorator	Descoperire/Realizare	Anul
■ Bartolomeo Diaz	Extremitatea sudică a Africii (Capul Bunei Speranțe)	1488
■		
■		
■		

2. Citiți textul de mai jos și răspundeți cerințelor:

„Creștinii trebuie învățați că, dacă papa ar avea cunoștință de jaful făcut de cei care predică indulgențele, ar prefera ca biserica Sfântului Petru să ajungă cenușă, decât să fie ridicată cu pielea, carnea și oasele turmei sale.”
(Martin Luther, *Cele 95 de teze*, 1517)

- a) Construiți propoziții sau fraze cu termenii istorici de mai jos, referindu-vă la Reforma religioasă: *indulgență, protestant, luteranism, Biserica anglicană, Contrareforma, Inchiziție*.

Exemplu: *Una dintre cauzele apariției Reformei a fost practica vânzării de indulgențe.*

- b) Menționați secolul în care a apărut Reforma religioasă.
- c) Cum se numește întemeietorul confesiunii luterane?

3. Pornind de la imaginile **A**, **B** și **C**, descrieți câte o acțiune desfășurată de cei trei conducători și alcătuiți un jurnal de impresii despre contribuția lor la dezvoltarea societății moderne.

A. Oliver Cromwell

B. George Washington

C. Napoleon Bonaparte

Exemplu: *Oliver Cromwell preia conducerea Angliei, în calitate de Lord Protector, în 1653.*

4. Realizați un poster cu invențiile din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, utilizând diferite informații și resurse digitale.
5. Selectați din lista următoare noțiunile referitoare la unificarea Germaniei: *Prusia, Piemont, Garibaldi, Bismarck, 1871, Cavour, războaie, Wilhelm I, Imperiu, 1864, Victor Emanuel al II-lea*.

Exemplu: *Prusia, ...*

LUMEA LA SFÂRȘITUL SECOLULUI AL XIX-LEA ȘI ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XX-LEA

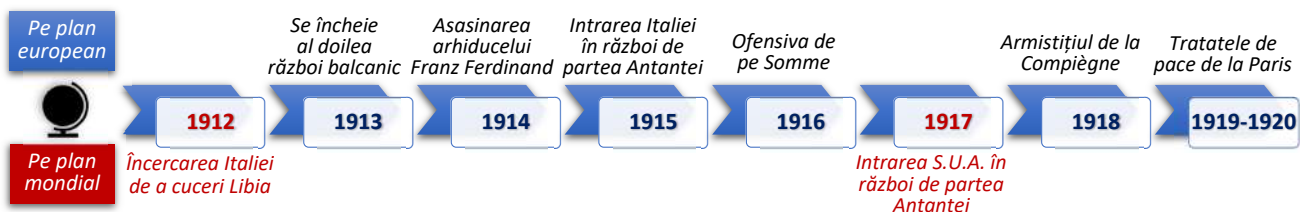

- **Marile alianțe politico-militare în lume**
- **Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturile de luptă**
 - 📖 *Studiu de caz: Revoluția industrială și războiul. Noul armament și victimele lui*
 - 📖 *Studiu de caz: Viața în tranșee și frontul de acasă*
 - 📖 *Studiu de caz: România și Primul Război Mondial*

- **Tratatul de pace. Noua hartă a Europei**

- **Recapitulare**

- **Evaluare**

Competențe specifice: 1.1, 1.2, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3

Otto von Bismarck, Cancelar al Prusiei și al Imperiului German între 1862-1890

Wilhelm I, Rege al Prusiei între 1861-1888, Împărat al Germaniei din 1871

DICȚIONAR

Panslavism: curent politic care susținea unirea tuturor populațiilor de origine slavă într-un singur stat

Pangermanism: doctrină prin care Germania susținea expansionismul prin alipirea de teritorii și unificarea popoarelor de origine germană într-un singur stat

Colonie: stat lipsit de independență, administrat și exploatat de către un stat-metropolă

MARILE ALIANȚE POLITICO-MILITARE ÎN LUME

„De îndată ce a asigurat Germaniei poziția dorită, cancelarul imperial Bismarck a început o acțiune de protejare a intereselor națiunii prin instituirea unui sistem complicat de alianțe îndreptat în primul rând împotriva Franței.”

(John R. Barber, *Istoria Europei moderne*)

Sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea s-au caracterizat, în planul relațiilor internaționale, printr-o complexitate fără precedent. Rivalitățile dintre marile puteri, determinate de stăpânirea teritoriilor, competiția pentru surse de materii prime și piețe de desfacere, precum și accentuarea naționalismului au creat o continuă stare de încordare pe plan internațional.

Europa domină lumea. Europa exercita asupra lumii o dominație politică, economică, financiară și culturală. Continentul, extrem de divers politic și economic, era dominat de cele trei mari imperii: Rus, German și Austro-Ungar.

Imperiul Rusiei manifesta tendințe expansioniste în sud-estul Europei și promova un naționalism agresiv, susținând unirea tuturor popoarelor de origine slavă sub autoritatea sa. Imperiul Austro-Ungar desfășura o politică activă în Balcani și susținea, ca și Germania, **pangermanismul**. Germania era dominată de personalitatea cancelarului Otto von Bismarck, care se temea de dorința de revanșă a Franței și, din acest motiv, promova o politică de alianțe care avea drept scop izolarea diplomatică a acesteia. Anglia rămânea cea mai mare putere colonială a lumii. Italia dorea să dobândească noi **colonii** pe seama celorlalte state europene. Imperiul Otoman se confrunța cu mișcările de eliberare ale popoarelor balcanice și făcea față tot mai greu presiunilor Imperiului Austro-Ungar și Imperiului Rus.

Asia, Africa și America Latină reprezentau terenul de confruntare dintre marile puteri europene. Într-un timp foarte scurt, se afirmă noi puteri extraeuropene: S.U.A., cu resurse naturale uriașe, tehnică modernă și numeroși imigranți din Europa, și Japonia, cu o economie în plină dezvoltare, după model european

Pentru atingerea scopurilor proprii, marile puteri europene s-au aliat unele împotriva altora, formând alianțe politico-militare.

Alianța celor Trei Împărați. După victoria Prusiei împotriva Franței în războiul franco-prusac din 1870-1871, cancelarul Otto von Bismarck s-a străduit să împiedice Franța să-și ia revanșa, promovând un sistem de alianțe care aveau rolul de a izola diplomatic. În 1873, el a avut inițiativa creării Alianței celor Trei Împărați, din care au făcut parte împăratul

Germaniei, împăratul Austro-Ungariei și țarul Rusiei. Solidaritatea dinastică nu a rezistat conflictelor de interese dintre statele respective și, astfel, alianța nu a fost de durată. Consolidarea influenței Rusiei în Balcani după războiul ruso-turc din 1877-1878 l-a făcut pe Otto von Bismarck să impună unele compensații la Congresul de Pace de la Berlin în favoarea Austro-Ungariei și Marii Britanii. Nemulțumit, țarul Alexandru al II-lea s-a îndepărtat de aliații săi.

Tripla Alianță și Tripla Înțelegere. Otto von Bismarck a decis formarea unei alianțe între Germania și Austro-Ungaria, care s-a încheiat în 1879. Prin aceasta, cele două țări își promiteau ajutor reciproc în cazul unui atac neprovocat din partea altui stat. În 1882, celor două li s-a alăturat Italia, nemulțumită de faptul că Franța a ocupat Tunisia. Astfel, lua ființă Tripla Alianță sau Puterile Centrale. Expansionismul teritorial manifestat de Rusia în Peninsula Balcanică, sub forma **pan-slavismului**, reprezenta un pericol pentru integritatea teritorială a României. După îndelungi tratative, pe 18 octombrie 1883, la Viena, a fost semnat tratatul de alianță cu Austro-Ungaria, prin care România a aderat la Tripla Alianță.

În 1890, împăratul Wilhelm al II-lea a anunțat intenția Germaniei de a duce o politică mondială (*Weltpolitik*), al cărei scop era supremația în lume. Vizate de declarațiile Kaiserului, Rusia și Franța au semnat, în 1891-1893, convenții militare care prevedeau ajutor reciproc, în cazul în care vreuna dintre cele două țări ar fi fost atacată de către Tripla Alianță.

În 1904, Franța și Anglia au semnat acordul numit Antanta Cordială, prin care își delimitau zonele de influență în Africa. În 1907, Anglia și Rusia au încheiat un acord prin care își delimitau sferile de influență în Asia. Astfel, s-a înființat cea de a doua alianță politico-militară, Tripla Înțelegere sau Antanta.

Constituirea celor două mari alianțe a tensionat relațiile internaționale, această tensiune manifestându-se printr-o serie de crize politico-diplomatice, așa cum au fost crizele marocane (1905, 1911), criza bosniacă (1908) și războaiele balcanice (1912-1913).

În paralel cu aceste acțiuni de grupare a statelor europene în funcție de interese, dar și cu creșterea efectivelor militare, prelungirea serviciului militar obligatoriu, îmbunătățirea armamentului, au avut loc reacții în direcția menținerii păcii și a unui climat de înțelegere între state. Din inițiativa țarului Nicolae al II-lea s-au desfășurat Conferințele Internaționale ale Păcii de la Haga din 1899 și 1907, al căror rol a fost acela de a căuta mijloacele de limitare a cursei înarmărilor. Un rezultat notabil a fost înființarea, în 1899, a Curții Permanente de Arbitraj de la Haga pentru reglementarea pașnică a conflictelor dintre state.

REPERE CRONOLOGICE

- 1873 – Alianța celor Trei Împărați
- 1882 – Tripla Alianță
- 1904 – Antanta Cordială
- 1907 – Tripla Înțelegere

Prima Conferință de Pace de la Haga, 1899

ARC PESTE TIMP

Într-o perioadă în care statele se aliau și se înarmau, la Geneva, în 1863, s-a înființat Crucea Roșie, organizație internațională umanitară menită să vină în ajutorul răniților și al victimelor războiului. Noua organizație a ales ca emblemă steagul elvețian, simbolul neutralității, dar având culorile inversate.

Simbolul Crucii Roșii

Astăzi, Federația Internațională a Societăților de Cruce Roșie este cea mai mare organizație umanitară din lume, având 186 de societăți membre și peste 105 milioane de voluntari.

DESCOPERIM

Identificați personajul.
Ce credeți că a dorit să transmită autorul caricaturii?
Argumentați-vă opinia.

Afiș rusec din 1914, înfățișând alegoric puterile ce formau Tripla Înțelegere (Antanta)

EXERSĂM

1. Pe baza surselor și a informațiilor din lecție, identificați consecințele formării alianțelor politico-militare.
2. Realizați o friză cronologică a alianțelor politico-militare din perioada studiată, în format letric sau digital, utilizând cunoștințele dobândite la T.I.C.

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Identificați pe harta de mai jos țările componente ale celor două alianțe. Precizați statele care și-au modificat granițele până în prezent.

2. Citiți textele de mai jos și răspundeți cerințelor:

I. „În politica externă, Bismarck urmărește două obiective: să garanteze siguranța statului, în particular prin izolarea Franței animate de dorința de revanșă și să prezinte Europei un imperiu repede consolidat ca mare putere militară și industrială.”

(A. Astorri, P. Salvadori, *Istoria ilustrată a Primului Război Mondial*)

II. „În timp ce Bismarck manifestase cele mai mari reticențe privind o politică imperialistă dincolo de frontierele continentale, Wilhelm al II-lea, este adevărat, împins de cerințele unei economii în plină expansiune, dorește ca Germania să-și cucerească un «loc sub soare» și își lansează țara într-o politică de expansiune, Weltpolitik.”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

- a) Identificați, pe baza sursei, obiectivele politicii lui Bismarck, respectiv ale lui Wilhelm al II-lea.
 - b) Lucrând în perechi, comparați cele două viziuni politice, precizând asemănările și deosebirile.
 - c) Definiți termenul *Weltpolitik*.
3. Pe baza informațiilor din lecție, construiți enunțuri corecte utilizând următorii termeni: *tratat*, *colonie*, *expansionism teritorial*, *naționalism*, *cursa înarmărilor*.

4. Citiți textul de mai jos și răspundeți cerințelor:

„Art. I: Înaltele Părți contractante își promit pace și prietenie și nu vor intra în nicio alianță sau angajament îndreptat împotriva unuia din statele lor. Ele își iau angajamentul să procedeze la un schimb de idei în privința problemelor politice și economice de natură generală care ar putea să se prezinte și promițându-și de altfel sprijin mutual în limitele propriilor interese.”

(*Tratatul de constituire a Triplei Alianțe, 1882*)

- Identificați, pe baza textului, condițiile în care părțile contractante își promit sprijin.
- Numiți statele semnatare ale tratatului.
- Selectați din text promisiunile pe care și le fac părțile contractante.

5. Citiți textul de mai jos și răspundeți cerințelor:

Art. 1: „Guvernul M.S. Britanice declară că nu are intenția de a schimba situația politică a Egiptului. Din partea sa, Guvernul Republicii Franceze declară că nu se va opune acțiunii Angliei în această țară, fie cerând un termen de încetare a ocupației britanice, fie în orice alt mod.

Art. 2: Guvernul Republicii Franceze declară că nu are intenția să modifice situația politică a Marocului. Din partea sa, guvernul M.S. Britanice recunoaște că este dreptul Franței, în calitatea ei de putere limitrofă cu Marocul pe o mare întindere, să vegheze la liniștea acestei țări și să-i acorde ajutor prin toate reformele administrative, economice, financiare și militare de care are nevoie.”

(*Antanta Cordială, 8 aprilie 1904*)

- Numiți statele semnatare ale tratatului.
 - Identificați continentul la care se referă textul tratatului.
 - Precizați ce statut aveau țările menționate în text.
6. Pornind de la imaginile de mai jos, răspundeți următoarelor cerințe:

Alexandru al II-lea

Franz Joseph I

Wilhelm I

- Menționați care au fost statele care au pus bazele *Alianței celor Trei Împărați*.
- Precizați care dintre statele respective aveau interese în Balcani.

PORTOFOLIUL MEU

Utilizând resurse digitale, realizează **fișa biografică** a lui Otto von Bismarck, după modelul de mai jos:

- Perioada în care a trăit:
- Spațiul istoric:
- Activitatea politică:
- Obiective/Scopuri:
- Impactul asupra epocii sale:
- Cuvinte celebre:

Statuia lui Bismarck din Berlin

ISTORIA ALTFEL

La aniversarea vârstei de 80 de ani, Bismarck a avut nevoie de 23 de secretari pentru a răspunde la cele aproximativ 450.000 de scrisori și 9.875 de telegrame primite.

În onoarea sa au fost ridicate peste 500 de coloane și statui.

Atentatul de la Sarajevo, ilustrat de publicația milaneză *La Domenica del Corriere*

Feldmareșalul german August von Mackensen, „Spărgătorul de fronturi”, a condus ofensiva armatei germane de la Mărășești

DICȚIONAR

Neutralitate: situația politică în care se găsește un stat care nu se amestecă în războiul dintre alte state

Război total: formă de luptă în care forțele beligerante folosesc toate mijloacele pentru obținerea victoriei

Armistițiu: acord între forțele beligerante prin care se prevede încetarea temporară a luptelor

PRIMUL RĂZBOI MONDIAL. EVOLUȚIA ALIANȚELOR. FRONTURILE DE LUPTĂ

„O crimă imensă e îndeobște războiul (...)”
(Liviu Rebreanu, *Pădurea spânzuraților*)

Începutul războiului. Competiția pentru împărțirea lumii în sfere de influență, cucerirea de noi piețe de desfacere și obținerea de noi colonii, precum și formarea celor două mari alianțe politico-militare au tensionat relațiile dintre marile puteri europene, pregătind terenul pentru declanșarea unui război între acestea. Pretextul declanșării Primului Război Mondial l-a reprezentat atentatul de la Sarajevo, din 15/28 iunie 1914, în urma căruia moștenitorul tronului Austro-Ungariei, arhiducele Franz Ferdinand și soția sa au fost asasinați de către membrii unei organizații naționaliste sârbe. Austro-Ungaria a înaintat un ultimatum Serbiei, care, în cea mai mare parte, a fost de acord să-l accepte, dar pe 15/28 iulie 1914, Austro-Ungaria, încurajată de Germania, a declarat război Serbiei.

Evoluția alianțelor. Războiul s-a extins rapid, devenind european prin intrarea în acțiune a statelor membre ale celor două alianțe. De partea Serbiei, au intrat în război Rusia, care se considera „protectoarea” popoarelor slave din Balcani, apoi Franța și Marea Britanie. De partea Austro-Ungariei, a intrat în război Germania, iar Italia și România și-au proclamat neutralitatea. Războiul a devenit mondial prin folosirea de către metropole a resurselor umane, materiale și financiare ale coloniilor și prin intrarea Japoniei de partea Antantei, în august 1914, pentru a-și extinde sfera de influență în China și Pacific. De partea Austro-Ungariei și Germaniei au mai intrat în război Imperiul Otoman, în noiembrie 1914 și Bulgaria, în octombrie 1915. De partea Antantei au intrat Italia, în 1915, România și Portugalia, în 1916, Grecia și S.U.A., în 1917. Și-au păstrat **neutralitatea** până la sfârșitul războiului Danemarca, Suedia, Norvegia, Elveția, Olanda și Spania.

Fronturile de luptă. Războiul s-a desfășurat pe două fronturi principale și pe mai multe fronturi secundare. Cele două fronturi principale au fost: frontul de vest, pe teritoriul Franței și al Belgiei, unde au luptat armatele franceze și engleze împotriva celor germane și frontul de est, pe teritoriul Prusiei, Galiției și Rusiei, unde armata rusă a luptat împotriva armatelor germane și austro-ungare. Fronturi secundare au fost în Europa (în Italia, în Serbia, în România), în Africa, în Asia și în Oceanul Pacific.

Anul 1914. Planul strategic german urmărea ca, printr-o ofensivă generală și rapidă, Franța să fie scoasă din luptă, înainte ca Rusia să-și mobilizeze

armata. Planul strategic francez prevedea apărarea împotriva unui atac german dinspre Rin și apoi declanșarea unei ofensive generale. Pe frontul de vest, germanii au atacat Franța prin Belgia, încălcând neutralitatea acesteia. Ofensiva germană a fost oprită la Marna, în septembrie 1914, de către trupele anglo-franceze. Pe frontul de est, rușii au atacat în Prusia Orientală, dar au fost înfrânți în august și septembrie 1914, la Tannenberg și Lacurile Mazuriene. Pe frontul din Balcani, armata sârbă a rezistat în fața trupelor austro-ungare, dar, în noiembrie 1914, de partea Triplei Alianțe a intrat în război și Imperiul Otoman. La sfârșitul anului 1914, situația s-a stabilizat pe toate fronturile, războiul de mișcare fiind înlocuit cu unul de poziții.

Anul 1915. Pe frontul de vest, războiul a devenit unul de uzură. Statele implicate în război au folosit toate resursele economice pentru aprovizionarea armatelor cu mijloacele de luptă necesare. În acest scop, industria a fost orientată către producția materialelor necesare pentru război. A fost un **război total**, de o duritate nemaîntâlnită. Războiul a mobilizat întreaga populație din spatele frontului, fiind folosite femeile și copiii, care au lucrat în industrie, transporturi, agricultură, servicii sanitare. Pe frontul de est, germanii au provocat mari pierderi rușilor, fără însă ca armata rusă să fie zdrobită. În aprilie 1915, trupele franceze și engleze au luptat la Gallipoli împotriva armatei otomane, încercând să obțină controlul asupra strâmtorilor Bosfor și Dardanele. Bulgaria a intrat în război de partea Puterilor Centrale, iar Italia de partea Antantei. Serbia a fost ocupată, iar trupe anglo-franceze au debarcat la Salonic.

Anul 1916. Luptele cele mai puternice s-au dat pe frontul de vest, la Verdun, unde trupele franceze au rezistat ofensivei germane, cu pierderi foarte mari de ambele părți. Armatele engleze și franceze au declanșat ofensiva de pe râul Somme, în care s-au înregistrat sute de mii de morți. Pe frontul de est, după succese importante, ofensiva rusească a fost oprită, cu numeroase pierderi de vieți omenești.

În august 1916, România a intrat în război alături de Antanta. După unele succese obținute în Transilvania, la sfârșitul anului 1916, armata română suferă înfrângeri, iar două treimi din teritoriul țării, inclusiv capitala, au intrat sub ocupația trupelor Puterilor Centrale.

Anul 1917. Pe frontul de est, Rusia a fost marcată de cele două revoluții, cea din februarie, care a dus la abdicarea țarului Nicolae al II-lea și cea din octombrie, care a dus la preluarea puterii politice de către bolșevici. Ca urmare, Rusia a ieșit din război, încheind armistițiul și apoi pacea separată cu Puterile Centrale.

În aprilie 1917, S.U.A. a ieșit din starea de neutralitate și a intrat în război alături de Antanta, ca urmare a războiului submarin declanșat de Germania împotriva navelor britanice. Cele mai importante lupte din 1917 s-au dat la Mărăști, Mărășești și Oituz, unde trupele germane și austro-ungare au fost înfrânte de către trupele româno-ruse.

REPERE CRONOLOGICE

Iulie 1914 – Austro-Ungaria declară război Serbiei

Septembrie 1914 – Prima bătălie de la Marna

Aprilie 1915 – Bătălia de la Gallipoli

August 1916 – Intrarea României în război

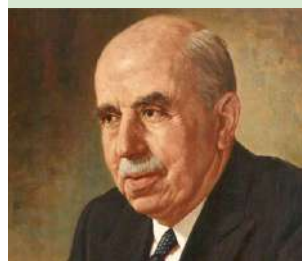
Aprilie 1917 – Intrarea S.U.A. în război

ARC PESTE TIMP

În timpul Primului Război Mondial s-au înregistrat progrese semnificative în domeniul medicinei, spre exemplu în chirurgia plastică.

Pionier în acest domeniul a fost medicul Harold Gillies, născut în Noua Zeelandă (foto). El este considerat întemeietorul chirurgiei plastice și reparatorii. Primele încercări de reconstrucție facială îi aparțin.

Astăzi, chirurgia plastică este un domeniu-cheie al medicinei militare, care progresează rapid cu ajutorul inovațiilor tehnologice. În Statele Unite ale Americii, medicina civilă a preluat tehnici dezvoltate inițial de medicina militară, ca urmare a traumelor fizice suferite de soldați pe front.

DESCOPERIM

La momentul declanșării Primului Război Mondial, majoritatea femeilor nu aveau drept la vot, erau în general casnice și nu aveau un rol foarte important în societate. Evenimentele militare nu numai că le-au oferit ocazia să-și slujească țara prin sprijinirea eforturilor de război, dar au reprezentat o adevărată oportunitate de a dobândi mai multe drepturi, o mai mare independență și, în consecință, o poziție mai bună în societate.

Documentați-vă suplimentar și identificați domeniile în care munca prestată de femei în spatele frontului era extrem de utilă eforturilor militare.

Armistițiul de la Compiègne,
11 noiembrie 1918

EXERSĂM

Pornind de la informațiile oferite de lecție, alcătuiți un colaj în care să se regăsească două-trei momente esențiale pentru fiecare an de desfășurare a Primului Război Mondial.

Anul 1918. Ieșirea Rusiei din război a determinat și ieșirea României din războiul cu Puterile Centrale, prin încheierea păcii de la București din 24 aprilie/7 mai 1918. Pe frontul de vest, din martie până în iulie 1918, germanii au obținut o serie de victorii, dar au fost înfrânți, în iulie-august 1918, în bătălia de la Marna.

Sfârșitul războiului. Pe frontul de vest, armatele franco-engleze, cu sprijin militar american, i-au determinat pe germani să se retragă din toate teritoriile ocupate. Statele membre ale Triplei Alianțe au capitulat pe rând: Bulgaria (29 septembrie), Turcia (30 octombrie), Austro-Ungaria (3 noiembrie). Rămasă fără aliați, Germania, a capitulat la 11 noiembrie 1918, semnând **armistițiul** de la Compiègne. Se încheia astfel Primul Război Mondial, care a durat patru ani și patru luni.

ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Citiți textul de mai jos și răspundeți cerințelor:

„De la soldat la conducătorii cei mai importanți, a existat o convingere aproape generală: războiul va fi scurt, câteva săptămâni sau câteva luni. Mobilizarea generală a tuturor bărbaților apti de luptă, milioanele de oameni puși în mișcare păreau, în cazul tuturor statelor, să facă imposibilă susținerea unui lung conflict. În plus, planurile stabilite de statele-majore se întemeiau pe ipoteza unui război scurt. Planul Schlieffen, de la numele fostului șef al statului-major al armatei germane, prevedea că, în timp ce efective reduse vor ține piept în răsărit rușilor, întârziată cu mobilizarea, o vastă mișcare de învăluire realizată prin Belgia va permite zdrobirea, în aproximativ șase săptămâni, a armatei franceze.”

(Jean Carpentier, François Lebrun, *Istoria Europei*)

- Transcrieți din text convingerea generală cu privire la război.
- Numiți, pe baza textului, categoria de populație care a fost mobilizată.
- Menționați, pe baza textului, o prevedere a *Planului Schlieffen*.
- Identificați, în text, alte două națiuni în afară de cea germană.

2. Citiți textul de mai jos și răspundeți cerințelor:

„Singura armă tehnologică cu efect important în războiul din 1914-1918 a fost submarinul, căci ambele părți, nefind în stare să-i învingă pe soldații părții adverse, s-au decis să-i înfometeze pe civilii acesteia. Întrucât întreaga aprovizionare cu alimente a Angliei se făcea pe mare, insulele britanice păreau ușor de strangulat printr-o luptă tot mai nemiloasă a submarinelor contra transporturilor navale. Campania a avut succes până în anul 1917, când s-au găsit modalități eficiente de a o combate, dar a contribuit mai mult ca orice altceva la atragerea Americii în război.”

(Eric Hobsbawm, *Secolul Extremelor*)

- Numiți, pe baza textului, „arma tehnologică cu efect important în războiul din 1914-1918”.
- Identificați, pe baza textului, motivul pentru care adversarii Angliei au decis contra acesteia o luptă nemiloasă cu ajutorul submarinelor.
- Precizați, pe baza textului, o consecință importantă a acestei tactici.

3. Pe baza hărții mute de mai jos, în grupe de câte trei-patru elevi, identificați statele care au, astăzi, alte frontiere decât cele trasate la începutul Primului Război Mondial.

Harta Europei la începutul Primului Război Mondial

4. Citiți textul de mai jos și răspundeți cerințelor:

„Fețele noastre sunt crispate, gândirea noastră e pustită, suntem morți de oboseală; când începe atacul, unii trebuie loviți cu pumnii ca să se trezească și să meargă cu noi; ochii sunt injectați, mâinile zdrelite, genunchii sângerează, coatele sunt julite. Trec săptămâni, luni, ani? Sunt numai zile (...). Vedem oameni care trăiesc fără țeastă; vedem soldați care aleargă cu labele ambelor picioare retezate; se poticesc pe cioturile zdrențuite ale picioarelor până la groapa cea mai apropiată; un căprar se târăște doi kilometri pe mâini, trăgând după el genunchii zdrobiți; altul pleacă la bandajare și mațele îi curg peste mâinile care vor să le țină; vedem oameni fără gură, fără fălci, fără obraz; găsim pe unul care, timp de două ore își strânge între dinți artera brațului ca să nu sângereze; soarele răsare, noaptea coboară, șrapnelele țiuie, viața a luat sfârșit (...).”

(Erich Maria Remarque, *Nimic nou pe frontul de vest*)

- Pornind de la text, elaborați un reportaj care să ilustreze o zi petrecută de combatanți pe front.
- Analizând textul, caracterizați într-o frază starea de spirit a soldaților aflați în prima linie a frontului.
- Căutând informații suplimentare pe internet, elaborați un afiș care să îndemne la cultivarea patriotismului și a combativității soldaților și populației civile.

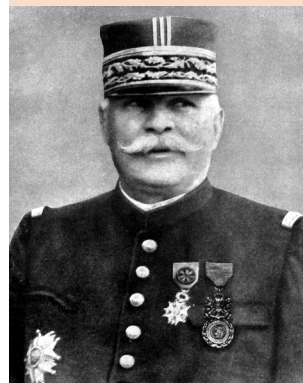
PORTOFOLIUL MEU

Pornind de la textul lecției, alegeți o confruntare militară din timpul Primului Război Mondial și identificați:

- statele implicate;
- durata operațiunilor;
- o consecință a confruntării;

ISTORIA ALTFEL

Pe 20 august 1920, mareșalul francez Joseph Jacques Césaire Joffre, artizanul victoriei de pe Marna din 1914, a sosit la București pentru a acorda orașului „Crucea de Război” și pentru a-i oferi regelui Ferdinand I „Medalia militară franceză”. Vestitul cofetar Grigore Capșa, dorind să onoreze înaltul oaspete, a inventat o prăjitură care să-i poarte numele – *prăjitura Joffre*. Pentru forma aromatei prăjituri de ciocolată, maestrul cofetar s-a inspirat de la caschetele purtate de soldații francezi comandați de mareșal în Primul Război Mondial.

Mareșalul francez
Joseph Jacques Césaire Joffre

Mitraliera Maxim

Tunul Krupp (model 1906)

Zepelin (dirijabil) denumit după numele contelui german Ferdinand von Zeppelin

ISTORIA ALTFEL

Chirurgul britanic Geoffrey Keynes a inventat un aparat portabil care a permis transportarea pe front a rezervelor de sânge pentru transfuzie.

Cantități mari de sânge au fost puse astfel la dispoziția medicilor militari care i-au tratat pe soldații grav răniți pe front în Bătălia de la Cambrai din 1917.

REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ ȘI RĂZBOIUL. NOUL ARMAMENT ȘI VICTIMELE LUI

Studiu
de caz

„Războiul, după părerea mea, a devenit, într-adevăr, o artă inginerescă.”
(președintele Franței, Clément Armand Fallières)

Revoluția industrială a fost aspectul cel mai spectaculos al dezvoltării economice în epoca modernă, deoarece a cuprins multiple inovații tehnice aplicabile în domenii diverse. Principala sa caracteristică a fost trecerea de la munca manuală la cea bazată pe mașini propulsate de energie. Revoluția industrială a atras după ea revoluțiile din transporturi, comunicații, servicii, comerț. Întreaga lume era în mișcare, s-a trecut de la trenurile cu aburi la cele electrice, la tramvaie și metrouri urbane. Desprinderea de traseele fixe ale căilor ferate a dus la costuri mai reduse, creșterea numărului de călători și a vitezei de transport. Transportul pe uscat a devenit cea mai utilizată cale prin invenția automobilului. Pe front a crescut capacitatea de deplasare și de execuție a manevrelor. Noile descoperiri științifice și tehnice au accentuat preocupările pentru sporirea capacității de luptă (tehnică militară, trupe), modernizarea armatelor și a dotării lor. Au intrat în fabricație arme noi, cu parametri tehnico-tactici superiori, iar cele vechi au fost perfecționate.

Noul armament și victimele lui. Primul Război Mondial a fost puntea de legătură între revoluția industrială din secolul al XIX-lea și societatea modernă a secolului al XX-lea. Multe descoperiri științifice și-au găsit aplicabilitatea în industria de armament și război: dinamita, inventată de chimistul suedez Alfred Nobel, mitraliera, inventată de americanul Hiram Stevens Maxim, avioanele, submarinul, armele chimice, tunul cu tragere rapidă etc. Alfred Nobel, conștient de consecințele invenției sale, a decis ca, după moarte, din averea sa uriașă, să fie acordate premii unor personalități care s-au evidențiat în anul precedent pentru servicii aduse omenirii.

Mitraliera a provocat cele mai multe victime în timpul războiului, iar peste 1,3 milioane de soldați au fost desfigurați de armele chimice. Primii care au folosit gazele de luptă au fost germanii. Utilizarea măștii de gaze nu era decât un răspuns imediat la această amenințare. Au apărut băncile de sânge, astfel că mulți soldați au putut fi salvați datorită transfuziilor. Dacă italienii au folosit pentru prima dată aviația pentru misiuni de observație, în 1911, în războiul din Libia, ulterior a devenit armă de sine stătătoare pentru atacul aerian asupra pozițiilor adverse. Au fost construite primele bombardiere, iar în 1915-1916 zepelinele au lansat raiduri asupra Londrei. Ca răspuns la dezvoltarea aviației, a apărut artileria antiaeriană. Inovațiile din timpul războiului au făcut ca, în perioada interbelică, să se